

Tekst | José Mulder Beeld | Sint Anna en Erfgoedinstelling Julie Postel

Natuur en historie vormen uitgangspunt voor nieuw Sint Anna

De kloostertraditie en de heersende ziekenhuissfeer pasten niet meer bij de behoefte van bewoners en medewerkers van zorginstelling Sint Anna in Boxmeer. Toch heeft het meer dan 10 jaar geduurd voor de eerste paal geslagen werd.

Sint Anna is oorspronkelijk opgericht als verzorgingshuis voor de Zusters van Julie Postel. Na verloop van tijd zijn ook Zusters en Paters van andere congregaties verwelkomd, en uiteindelijk ook veel niet-religieuze ouderen. Ineke Wever is sinds 2020 Bestuurder van Sint Anna en daarmee nauw betrokken bij het nieuwbouwproces. "Door de verschuiving van verzorgingsinstelling naar verpleeginstelling én om het geheel toekomstbestendig te maken, was er behoefte aan een nieuw concept", vertelt ze. Al in 2011 werd hierover gesproken met de Erfgoedinstelling en Sint Anna, maar zij kwamen er niet uit. Besloten werd om de zaak enige tijd te laten te laten rusten. In 2017 pakte het inmiddels zelfstandige Sint Anna de draad weer op. Wever vervolgt: "De structuur van het oude gebouw was onduidelijk, ingewikkeld en niet praktisch. Niet alleen voor medewerkers, maar ook voor bewoners. Er miste licht en zicht op groen, terwijl de omgeving juist zo mooi is. Omdat verpleeghuisbewoners werden opgevangen in een verzorgingshuis, liep de zorg functioneel vast. Het was een niet wenselijke situatie."

EFFICIËNT EN MET RESPECT VOOR HISTORIE

Een schenking van de Erfgoedinstelling maakte het mogelijk een eigen, nieuw gebouw te ontwerpen op een andere locatie op hetzelfde terrein. Wever: "Architect Bart van den Hork heeft op basis van onze input een super efficiënt verpleeghuis ontworpen, waarbij steeds twee woongroepen via een gemeenschappelijke ruimte worden gekoppeld. Met dat ontwerp was alle twijfel weg en ging het balletje sneller rollen."

Het nieuwe gebouw is behalve efficiënt ook respectvol naar de historie. Zo verwijst de Latijnse tekst op de gevel naar het religieuze verleden. De plint op het gebouw, gemaakt van Normandisch gesteente, verwijst naar het moederhuis van de zusters van Julie Postel in Frankrijk. Het gebruik van wit pleisterwerk zorgt voor verbinding met het monumentale gedeelte van het oude pand dat op een steenworp afstand ligt.

PASSEND BIJ DE NIEUWE VISIE

Wever: "Het oude gebouw is ontworpen en gebouwd als verzorgingshuis, maar werd uiteindelijk gebruikt als verpleeghuis. Het nieuwe gebouw is direct als verpleeghuis ontworpen en biedt mogelijkheden tot efficiënter werken en plezierig wonen. Zo wordt iedere dag een mooie dag. Dat is tevens onze visie."

Door het toepassen van slimme zorgtechnologie ervaren bewoners in de eindsituatie straks meer vrijheid, terwijl medewerkers makkelijker en efficiënter kunnen werken en monitoren. Het leven speelt zich nu meer af in de huiskamer van de woongroep, met aangrenzende keuken, in plaats van in de slaapkamer. Het nodigt uit. Iedereen kan straks naar de beleefstuin of de brasserie. Toch is het voor de bewoners, voornamelijk ouderen met een vorm van dementie, goed te overzien. Bijvoorbeeld door het gebruik van kleuren en materialen. "Iedere woongroep heeft een eigen kleuren- en stoffenpalet. De woongroepen zijn allemaal vernoemd naar inheemse planten uit de Maasheggen. Zo voelt het al snel eigen, en herkennen de bewoners hun woonomgeving gemakkelijk."

De eerste bewoners die zijn verhuisd maakten hun entree over de rode loper en werden ontvangen door een markiezin. (Beeld: Sint Anna)

De viering van een mijlpaal; een groep bewoners overhandigde na het bereiken van het hoogste punt het traditionele 'pannenbier'. (Beeld: Sint Anna)

De lange gangen in het oude gebouw geven het gevoel dat je in een ziekenhuis bent. (Beeld: Sint Anna)

Het moederhuis van de Zusters van Julie Postel in Saint-Sauveur-le-Vicomte. (Beeld: Erfgoedinstelling Julie Postel)

In juni van dit jaar zijn de eerste 58 bewoners verhuisd. Per bewoner is een persoonlijk verhuisplan opgesteld. "Om bewoners voor te bereiden op de verhuizing hebben we een boekje gemaakt met daarin levens-echte tekeningen van alle ruimtes in het nieuwe gebouw. Die boekjes zijn door onze medewerkers doorgenomen met de bewoners, zodat ze de nieuwe omgeving na de verhuizing herkenden. Het is mooi om nu te constateren dat de realiteit ook écht is zoals we op de tekeningen al konden laten zien."

TOEKOMSTBESTENDIG BOUWEN VOOR EN DOOR MENSEN

Spannend was de verhuizing wel. "De verwachting was dat de eerste nacht wel eens wat onrustig zou kunnen verlopen", zegt Wever. Maar niets bleek minder waar. "De bewoners sliepen prima in hun nieuwe huis. Bovendien werden veel bewoners later wakker dan gebruikelijk, omdat er veel minder omgevingsgeluiden zijn. Dat was een mooie ervaring."

Ondertussen gaat de bouw van het laatste gedeelte verder, net als de sloop van een deel van het oude pand. Alles onder toezicht oog van de bewoners. Wever sluit af: "Het is bijzonder dat bewoners en bouwers zo dicht bij elkaar zitten. Beiden zijn enorm betrokken, ze werken allemaal met evenveel passie naar het einddoel. Het wordt gemaakt door en voor mensen." ■

BETROKKEN

Medewerkers, bewoners en andere nauw betrokkenen zoals familie, mantelzorgers en vrijwilligers zijn gedurende de bouw en de aanvang ernaartoe steeds geïnformeerd. Wever: "Elke afdeling kreeg een poster waarop de vorderingen bijgehouden werden, een soort tijdlijn. Na elke mijlpaal, die uiteraard werd gevierd, ontvingen de bewoners een nieuwe foto voor op die poster. De eerste paal, de eerste steen.... Natuurlijk is die gelegd door een bewoner, samen met een medewerker, vrijwilliger en mantelzorgers. Zo is iedereen betrokken en bleef het voor bewoners een inzichtelijk proces."

Kort voor de verhuizing vond de sleutloverdracht plaats tussen Ineke Wever (Bestuurder Sint Anna) en Tom Bongers (Directeur Bouwbedrijf Berghage). (Beeld: Sint Anna)

Het bouwproject wordt afgerond door het plaatsen van de Normandische plint, een verwijzing naar het moederhuis van de Zusters van Julie Postel. (Beeld: Sint Anna)

Tekst | José Mulder Beeld | Bouwbedrijf Berghege en architectenbureau De Witte Oss

'Het is hier goed wonen' Nieuwbouw zorginstelling Sint Anna bezorgt bewoners elke dag een mooie dag

Zorginstelling Sint Anna in Boxmeer kampte met veroudering van de gebouwen die zij huurt van Erfgoedinstelling Julie Postel. Een royale schenking van de Zusters van Julie Postel maakte het mogelijk om wensen van Sint Anna voor nieuwbouw te realiseren. Samen met bouwadviseurs, architect en uitvoerenden wordt er inmiddels hard gewerkt aan een plek waar het elke dag mooi wonen is.

Stichting Sint Anna is een zelfstandig en kleinschalig verpleeghuis, gevestigd in Boxmeer. Het is oorspronkelijk opgericht als verzorgingshuis voor de Zusters van Julie Postel, maar biedt inmiddels ook ruimte aan leden van andere congregaties en niet-religieuze ouderen. Sint Anna biedt een fijne woonomgeving waar bewoners kunnen rekenen op gastvrijheid, geborgenheid en de allerbeste zorg op maat.

IEDERE DAG EEN MOOIE DAG

Het bestuur van Sint Anna uitte de wens voor een nieuw gebouw, dat optimaal tegemoet komt aan het welzijn van bewoners, medewerkers en mantelzorgers. Een gebouw waarin iedere bewoner zijn eigen identiteit

behoudt, maar waarin zij samen ook één grote huishouding vormen. Dit, in een natuurlijke woonomgeving en op een unieke, historische locatie.

Architect Bart van den Hork van architectenbureau De Witte Oss (voorheen Elemans Postma van den Hork Architecten), was al bij eerdere plannen betrokken en bleek ook nu weer een goede match. Behalve jarenlange ervaring in de ouderenzorg is hij als geboren en getogen Boxmerenaar ook persoonlijk verbonden. Adviesbureau Van Aarle De Laat, specialist op het gebied van huisvesting in de zorg, sloot aan. Stijn van Osta, senior projectmanager: "We hebben met Sint Anna de wensen geïnventariseerd, in samenhang met de zorgregelgeving en financiering. ➤

Dat is steeds verder verfijnd, tot je een schetsontwerp kunt maken. Op basis daarvan is, na een aanbesteding, een bouwteam samengesteld dat de besteks- en uitvoeringsfase realiseert. Klictet installatieadviesbureau, met jarenlange ervaring in de zorg, schreef het Programma van Eisen voor de gebouwgebonden installaties."

Bouwbedrijf Berghege vulde het bouwteam aan, net als Welvaarts Elektro. Met dit team is veel kennis in huis om de opdrachtgevers bij te staan. Samen is een begin gemaakt om het ontwerp zo optimaal mogelijk uit te werken. Ad Lexmond, mede eigenaar bij Welvaarts Elektro: "Door de vroege betrokkenheid is er een goed Programma van Eisen opgesteld.

Door onze kennis van zorgprojecten te delen met de opdrachtgever, werd ook duidelijk waar wij konden aansluiten op het gebied van vrijheid, veiligheid en privacy."

Uitgangspunt was om een geschikt gebouw te ontwerpen voor twintig woongroepen van elk acht bewoners, met gemeenschappelijke voorzieningen als een woonkamer en facilitaire ruimten per woongroep. Van den Hork: "Vanuit efficiënt functioneel principe en de stedenbouwkundig en landschappelijke setting ontstond een H-vormige plattegrond. Steeds worden twee woongroepen via de gemeenschappelijke ruimten gekoppeld." ➤

'Door contact met daglicht en groen is een healing environment gecreëerd'

Schets van de eindsituatie met duidelijk zichtbaar H-vormig gebouw; een mooie verbinding tussen de gelegen binnenhoven en het Maasheggen landschap. (Beeld: Bouwbedrijf Berghege)

Uitdagingen tijdens de bouw zijn ook op humoristische wijze aangepakt. (Beeld: Bouwbedrijf Berghege)

Het vele groen zorgt voor een healing environment. (Beeld: Bouwbedrijf Berghege; Architectenbureau De Witte Oss)

De gezellig ingerichte huiskamers zorgen voor een familiale sfeer en geven bewoners een huiselijk en vertrouwd gevoel. (Beeld: Architectenbureau De Witte Oss)

Zomer 2021: Achter de bestaande bouw is begonnen met de nieuwbouw. Door de hoge waterstand is de rivier buiten haar oevers getreden, waardoor delen land onder water zijn komen te staan. Gelukkig zonder gevolgen voor de speciaal aangelegde weg voor het bouwverkeer. (Beeld: Bouwbedrijf Berghege)

Zomer 2022: Overzicht van de huidige situatie; links vormt zich het uiteindelijke H-vormige gebouw. (Beeld: Bouwbedrijf Berghege)

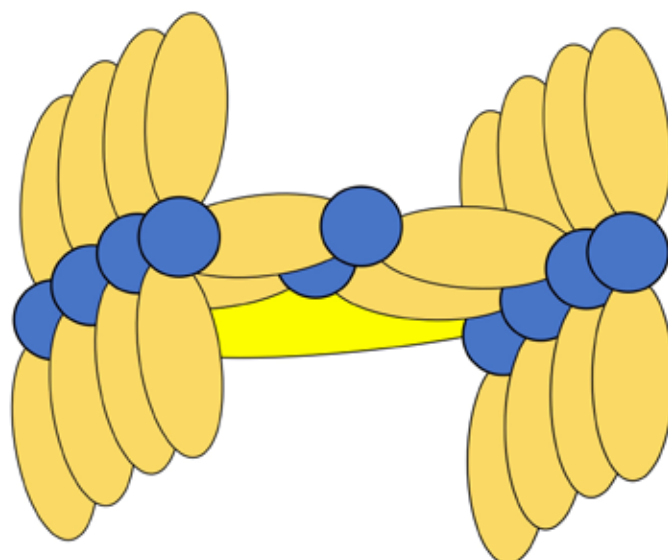
MOOIE VERBINDING

Door bredere gangen en grotere woonruimtes is de sociale bewegingsruimte groter en wordt een familiale situatie gecreëerd. Daarnaast is steeds gezocht naar contact met daglicht en groen. Het geheel vormt uiteindelijk een mooie verbinding tussen de gelegen binnenhoven en het Maasheggen landschap. Slimme techniek zorgt ervoor dat een duurzaam gebouw ontstaat, met een aangenaam binnenklimaat waarin gezondheid, interactie en communicatie tussen mensen centraal staat.

Yvonne Lamers, adviseur bij Klictet: "Er is gekozen voor een all-electric concept. Het gebouw is volledig gasloos. In de woningen is gekozen voor individuele ventilatie-units en decentrale warm water doorstroomtoestellen. Zo voorkom je onnodig energieverbruik en beperk je gezondheidsrisico's. De zonnepanelen dienen voor eigen gebruik en kunnen terugleveren, het management kan dat monitoren en heeft zo volledig inzicht en grip op het energieverbruik. In deze tijd van tariefstijgingen een must voor een zorgorganisatie."

UITDAGINGEN

De bouw vroeg wel om goed overleg en een goede planning. Gijs Muskens, projectleider bij Bouwbedrijf Berghege: "Sint Anna heeft een bijzondere ligging, met aan de voorkant een meer en aan de achterkant het natuurgebied de Maasheggen en de Maasdijk. Graaf- en boorwerkzaamheden konden we alleen uitvoeren in overleg met Waterschap en bij een lage waterstand. Daarnaast was er risico op diep verzakte bomen uit de oorlog, waardoor we het gebied hebben onderzocht met speciale apparatuur. Omdat we het nieuwe gebouw op een paar meter afstand naast de huidige locatie van Sint Anna realiseren, hebben we

Schets van het H-vormige gebouw. Steeds worden twee woongroepen (geel) gekoppeld door een gemeenschappelijke, multifunctionele ruimte (blauw). (Beeld: Architectenbureau De Witte Oss)

goede plannen moeten maken om de veiligheid te kunnen waarborgen en de overlast tot het minimum te beperken."

Een andere uitdaging bleek de leefomgeving van enkele beschermde diersoorten zoals huismussen, bevers, wezels en dwergvleermuizen.

Aanzicht van de gevel. De tekst in Latijn is een verwijzing naar de geschiedenis van de Zusters van Julie Postel en de religieuze achtergrond van Sint Anna. Bonum est hic habitare betekent 'Het is hier goed wonen'. (Beeld: Bouwbedrijf Berghege)

Gebouwen waar zij in nestelen mogen niet zomaar gesloopt worden. Dus zijn er vóór het broedseizoen elders tijdelijke nestkasten geplaatst voor mussen en vleermuizen. En met resultaat: één dag na plaatsing bleken ze al bewoond. "Dat leverde gejuich op bij de bouwvergadering", vertelt Lamers lachend.

Om verzakking van zwaar transport in de drassige grond te voorkomen, is een aparte bouwweg aangelegd. Om de bouw te volgen, zijn voor de bewoners tijdens de bouw kleine paadjes aangelegd. Daarnaast wordt er een bouwmagazine uitgegeven door Sint Anna en worden omwonenden geïnformeerd als er belangrijke mijlpalen zijn. Lexmond: "De betrokkenheid van de bewoners en omwonenden is groot. Er zijn zelfs kadootjes gemaakt voor de medewerkers van de bouwplaats."

TROTS

De eerste fase is in juni van dit jaar opgeleverd en de eerste 58 bewoners zijn verhuisd. Het bouwteam kijkt met trots naar het project. Er zijn keuzes gemaakt voor goed en veilig wonen, zonder afbreuk te doen aan het wooncomfort. In het najaar van 2023 zal de tweede fase worden opgeleverd. Dan heeft het gebouw zijn kenmerkende H-vorm. Van den Hork: "De nieuwbouw voegt zich zorgvuldig naar de grote kwaliteiten van het landschap, de gracht en de karakteristieke bestaande gebouwen. Niet alleen als architect, maar ook als geboren en getogen Boxmerenaar ben ik trots dat ik meegevoel heb aan nieuw leven voor deze historisch gezien bijzondere locatie."

Muskens voegt toe: "Natuurlijk is het niet de bedoeling dat wij ons meteen na de bouw terugtrekken. Er is verder gedacht dan alleen de oplevering. Ook aan een plan van onderhoud bijvoorbeeld." Lamers vult aan: "Dat is ook de kracht van een bouwteam; alles moet afgestemd zijn. Er moeten combinaties gemaakt worden in het ontwerp; de bewoner moet tevreden zijn, maar ook moet het voor Sint Anna werkbaar zijn.

Een pand als dit moet door elke partij kunnen worden onderhouden." Van Osta sluit af: "Het is een prachtig project middenin de natuur. Mooi om dit met elkaar te realiseren." ■

'Er zijn keuzes gemaakt in het belang van de bewoners, voor goed en veilig wonen'

Feiten en cijfers

OPDRACHTGEVER

Stichting Sint Anna, Boxmeer

PROGRAMMA

20 woongroepen van 8 personen

ARCHITECT

Bart van den Hork, De Witte Oss

BOUWADVIES

Van Aarle de Laat

INRICHTING

Martin Cuypers

INSTALLATIEADVIES

Klictet Advies

HOOFDAANNEMER

Bouwbedrijf Berghege

ELEKTROTECHNISCHE INSTALLATIES

Welvaarts Elektro

VENTILATIE-UNITS

ClimaRad

Tekst | José Mulder Beeld | ClimaRad

Een comfortabel en duurzaam woonklimaat

ClimaRad is fabrikant van decentrale klimaatoplossingen waarbij vraaggestuurde ventilatie gecombineerd wordt met (lage temperatuur) verwarming en/of koeling. Het bedrijf richt zich op een gezond en duurzaam binnenklimaat met een zo hoog mogelijke energiebesparing. Bij zorginstelling Sint Anna in Boxmeer is de ClimaRad Comfort Solution met tevredenheid toegepast in fase 1. Op dit moment wordt bouwdeel fase 2 gerealiseerd.

Rolf-Jan Hans, projectmanager bij ClimaRad: "Er was geen ruimte voor ingewikkelde luchtkanalen boven het systeemplafond van de woningen. Daarom is gekozen voor een decentraal systeem; luchttoevoer en -afvoer gebeuren rechtstreeks via de gevel. Verscheidene decentrale systemen werden vergeleken, waarbij de voordelen van ons systeem doorslaggevend waren: minimale geluidsproductie en uniek in de draadloze communicatie met de afvoerfan in de badkamer."

DECENTRALE UNITS OP AFSTAND REGELBAAR

Elke woonkamer beschikt over een Sensa H2X warmteterugwinunit die continu de luchtkwaliteit in de ruimte meet. Door slimme sensoren weet het systeem precies wanneer en hoeveel ventilatie benodigd is. De badkamer-fan beschikt over een bewegings- en vochtsensor en werkt volledig draadloos samen met de unit in de woonkamer voor een juiste balans. Hans: "Voor extra comfort kan bij warm weer 's nachts koele lucht toegevoerd worden, de badkamer zal dan automatisch warme lucht afvoeren."

ClimaRad Sensa H2X ventilatie-units in alle zorgkamers van St. Anna.

'Voor extra comfort kan bij warm weer 's nachts koele lucht toegevoerd worden'

ClimaRad gaat verder dan slechts het aanleveren van het systeem. "We werken nauw samen met de installateur om het systeem optimaal te laten werken, naar de wens van de opdrachtgever en gebruiker. Dat doen we vooraf, maar ook tijdens de bouw of na oplevering. Indien gewenst kunnen settings op afstand gewijzigd worden en leggen wij de gebruiker uit hoe het systeem functioneert. Een stukje extra service." ■

Rechtstreekse luchtkanalen via de gevel, een esthetisch mooie oplossing. (Beeld: Jan Willem Dragt)

Tekst Martin Cuypers BV Beeld | Jimke Joling

'Dé inrichter voor zorg-, restaurant- en kantoormeubilair'

Het inrichten van de gemeenschappelijke woonkamers, de multifunctionele ruimtes, het kantoor en het restaurant: "De nieuwbouw van St. Anna is een prachtig project", vertelt commercieel directeur en projectleider Eric Arts van Martin Cuypers BV. "Een project dat mede tot stand kwam door de intensieve samenwerking met één van onze vaste interieurarchitecten, Janine Pieters de Groene van Green Dot Design uit Goes."

Marjet Zegers is als projectleider verantwoordelijk voor de nieuwbouw bij St. Anna in Boxmeer. Arts: "Marjet is voor ons geen onbekende. Toen ze nog bij Dichterbij in Gennep werkte, hebben we samen het nieuwe hoofdkantoor ingericht, waarbij Marjet eveneens intensief samenwerkte met Janine. Marjet vertrok naar het St. Anna in Boxmeer en vroeg Janine om een pitch te verzorgen voor de inrichting van de nieuwbouw. Voor

'Onze manier van samenwerken bleek ook hier een schot in de roos'

haar geen probleem, mits wij ook aansloten. Onze manier van samenwerken bleek ook hier een schot in de roos: Janine mocht het interieur ontwerpen en wij het meubilair leveren en het geheel regisseren."

Martin Cuypers BV heeft al bijna vijftig jaar ervaring als het gaat om het adviseren en leveren van kantoor- en projectinrichting. Arts: "En nu hebben we naast office, ook onze weg gevonden in hospitality en healthcare. Onze kracht: wij regisseren met veel plezier elk inrichtingsproject van A tot Z. Voor kennismaking met Martin Cuypers BV is iedereen van harte welkom in ons All-in Inspiration Center langs de A73 in Venray." ■